

DPP-001-014203

Seat No. _____

M.A. (CBCS) (Sem. II) Examination

May / June – 2015

CCT-06 : Sanskrit

(Grammar) (सिद्धान्त कौमुदी – संज्ञाकारक प्रकरणौ)

Faculty Code : 001

Subject Code : 014203

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના જવાબો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના રહેશે.

Instruction : Write answer of all questions in main answer sheet.

૧	કોઈપણ એક વિભક્તિના ઉપયોગો સોદાહરણ ચર્ચો :	૧૪
1	Discuss with illustrations the uses of any one case :	14
	(૧) દ્વિતીયા વિભક્તિ	
	(1) Accusative case	
	(૨) પંચમી વિભક્તિ	
	(2) Ablative case	
	(૩) સપ્તમી વિભક્તિ	
	(3) Locative case	
૨	(અ) કોઈપણ એક પર નોંધ લખો :	૧૦
2	(A) Write note on any one :	10
	(૧) સવર્ણસંજ્ઞા ।	
	(૨) ઉદાત્ત – અનુદાત્ત – સ્વરિતઃ ।	
૨	(બ) કોઈપણ એક પર નોંધ લખો :	૧૦
2	(B) Write note on any one :	10
	(૧) સમ્પ્રદાનમ્	
	(૨) પ્રથમા વિભક્તિઃ ।	

- ૩ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સૂત્રોને સ્પષ્ટ રીતે સમજાવો : ૧૦
- ૩ (A) Explain clearly any two of the following sutras : 10
- (૧) આદિરન્ત્યેન સહેતા ॥ ૧.૧.૭૧ ।
- (૨) અ અ ॥ ૮.૪.૬૮
- (૩) પૂર્વત્રાસિદ્ધમ્ ॥ ૮.૨.૧
- (૪) નાઽઽઞ્જલૌ ॥ ૧.૧.૧૦
- ૩ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સૂત્રોને સ્પષ્ટ રીતે સમજાવો. ૧૦
- ૩ (B) Explain clearly any two of the following : 10
- (૧) સાધકતમં કરણમ્ ॥ ૧.૪.૪૨ ।
- (૨) રૂચ્યર્થાનાં પ્રીયમાણઃ ॥ ૧.૪.૩૩
- (૩) ષષ્ઠી શેષે ॥ ૨।૩।૫૦
- (૪) યેન અઙ્ગવિકારઃ ॥ ૨। ૩। ૨૦
- ૪ નીચેના પ્રશ્નોના એક કે બે લીટીમાં જવાબ આપો. ૬
- 4 Answer the following questions in the one or two sentences. 6
- (૧) અચ્ પ્રત્યાહાર દ્વારા કયા વર્ણોનું ગ્રહણ થાય છે ?
- (૨) 'વૃદ્ધિ' સંજ્ઞાથી કયા સ્વર સ્પષ્ટ થાય છે ?
- (૩) ધાતુ એટલે શું ?
- (૪) 'કારક' એટલે શું ?
- (૫) ઇત્યંભૂતલક્ષણે ॥ આ સૂત્રથી કઈ વિભક્તિનો નિર્દેશ થયો છે ?
- (૬) પરિક્રયણ નો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
- ૫ નીચેના બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ દસના જવાબ આપો : ૧૦
- 5 Attempt any ten of the following MCQs : 10
- (1) પાણિનિએ કયા ગ્રંથની રચના કરી છે ?
- (A) સિદ્ધાન્ત કૌમુદી । (B) અષ્ટાધ્યાયી ।
- (C) મહાભાષ્ય । (D) વાર્તિકઃ ।
- (2) ભટ્ટોજિદીક્ષિતે કયો ગ્રંથ લખ્યો છે ?
- (A) અષ્ટાધ્યાયી । (B) વાર્તિકઃ ।
- (C) સિદ્ધાન્ત કૌમુદી (D) મહાભાષ્ય ।

- (3) માહેશ્વર સૂત્રોની સંખ્યા કેટલી છે ?
 (A) દશ (B) ચાર
 (C) આઠ (D) ચૌદ
- (4) ઉચ્ચૈ: _____ ।
 (A) ઉદાત્ત (B) સ્વરિત
 (C) અનુદાત્ત (D) પ્લુત
- (5) ‘આદિરન્ત્યેન સહેતા’ એ સૂત્રથી કઈ સંજ્ઞાઓ બને છે ?
 (A) इत् । (B) प्रत्याहार ।
 (C) वृद्धि । (D) गुण ।
- (6) કયા સ્વરની इत् સંજ્ઞા થાય છે ?
 (A) અજય (B) ઉપાજય
 (C) આઘ (D) અનુનાસિક
- (7) અષ્ટાધ્યાયીમાં કેટલા પાદ છે ?
 (A) 8 (B) 32
 (C) 4 (D) 16
- (8) કર્તુઃ ક્રિયયા આપ્તુમ્ ઇષ્ટતમં કારકં _____ સંજ્ઞં સ્યાત્ ।
 (A) કરણ (B) કર્મ
 (C) સંપ્રદાન (D) અપાદાન
- (9) સાકમ્, સાર્ધમ્, સમમ્ શબ્દોના યોગે કઈ વિભક્તિ વપરાય છે ?
 (A) ચતુર્થી વિભક્તિ (B) પન્નમી વિભક્તિ
 (C) તૃતીયા વિભક્તિ (D) સપ્તમી વિભક્તિ

(10) મોક્ષે ઇચ્છા અસ્તિ । આ ઉદાહરણમાં કયો આધાર છે ?

(A) ઔપશ્લેષિક	(B) અભિવ્યાપક
(C) વૈષયિક:	(D) આધારો અધિકરણમ્

(11) દુહ્યાચ્પદ્વંડ _____ । આ કારિકામાં કેટલી ધાતુઓનો નિર્દેશ છે ?

(A) 16	(B) 14
(C) 12	(D) 04

(12) ભુવઃ પ્રભવઃ । આ સૂત્ર કઈ વિભક્તિ દર્શાવે છે ?

(A) સપ્તમી	(B) પ્રથમા
(C) પચ્ચમી	(D) તૃતીયા
